

Raad voor Rechtsbijstand

9 september 2009

Nieuws voor strafpiket-advocaten

Interim-regeling: aanpassingen strafpiketregeling per 21 september 2009 aan de ontwikkelingen in de rechtspraak

Naar aanleiding van de uitspraken van het Europees Hof in onder meer de zaken Salduz en Panovits en de uitspraken van de Hoge Raad van 30 juni j.l. voeren het Ministerie van Justitie, de Nederlandse Orde van Advocaten, het Openbaar Ministerie, de politie en de Raad voor Rechtsbijstand overleg over noodzakelijke aanpassingen van het beleid en de piketregelingen.

Zoals u waarschijnlijk wel bekend is, wordt door de politie naar aanleiding van deze rechterlijke uitspraken in de praktijk al enige tijd bij wijze van voorlopige maatregel de melding van de inverzekeringstelling van verdachten naar voren gehaald (zie de standpunten van het Wetenschappelijk Bureau van het Openbaar Ministerie, te vinden op www.om.nl, zoeken op Salduz). Het naar voren halen van de inverzekeringstelling gebeurt om piketbijstand aan verdachten voorafgaand aan het politieverhoor binnen een responstijd van vier uur na het uitgaan van de melding vanuit de politie mogelijk te maken

Het overleg over de definitieve aanpassingen die in de piketregelingen en in andere regelingen nodig zijn, is nog volop gaande. Zo zal de responstermijn in de verdere toekomst bekort moeten worden naar twee uur. In de praktijk zijn echter volgens de overlegpartners nu al een aantal voorlopige maatregelen nodig, die niet op de definitieve regeling kunnen wachten. Over die voorlopige maatregelen en veranderingen gaat deze brief.

Wijziging huidige praktijk

Zoals gezegd vragen de rechtsbescherming van verdachten en ontwikkelingen in de rechtspraak om veranderingen in de huidige uitvoeringspraktijk van het strafpiket. Niet alleen moeten verdachten sneller rechtsbijstand krijgen, maar ook het aantal gevallen waarin piketbijstand moet worden verleend, zal aanzienlijk toe kunnen nemen. In dat kader zijn wijzigingen nodig van de beschikbaarheid en bereikbaarheid van de advocatuur en de piketcentrale, die werkt voor de hofressorten Amsterdam, Arnhem en Den Haag. Het is van groot belang dat zich geen knelpunten voordoen. Indien advocaten onvoldoende beschikbaar of bereikbaar of zijn, heeft dat op de eerste plaats tot gevolg dat veel tijd besteed moet worden aan het vinden van passende oplossingen, die op hun beurt weer leiden tot vertraging bij het doorgeven van andere piketmeldingen en die ook nadelige gevolgen kunnen hebben voor de bereikbaarheid van de piketcentrale. Maar nog belangrijker is dat verdachten te lang van piketbijstand verstoken blijven.

Daarom doen de Nederlandse Orde van Advocaten en de Raad voor Rechtsbijstand in het kader van een goede en zorgvuldige rechtsbijstandverlening aan verdachten en een ordelijk procesverloop een klemmend beroep op de medewerking van alle strafpiket-advocaten aan een aantal korte termijnveranderingen, die per 21 september 2009 ingaan. Deze korte termijnveranderingen moeten waarborgen dat een verdachte daadwerkelijk binnen een responstijd van vier uur na het uitgaan van een melding vanuit de politie door een advocaat wordt bezocht.

Veranderingen t.a.v. bereikbaarheid en beschikbaarheid

In het overleg met de bovengenoemde partijen is tot de volgende veranderingen besloten:

1. In hofressorten waar meldingen via de piketcentrale worden doorgegeven (Amsterdam, Arnhem en Den Haag) zal de piketcentrale de piketmeldingen voorlopig op de nu gebruikelijke wijze per per fax / telefoon uitdoen. De piketcentrale is tussen 08.00 en 20.00 uur operationeel.
2. In de nabije toekomst gaat de piketcentrale de meldingen aan advocaten uitdoen via SMS. Nadere gegevens kunnen dan door de advocaat worden opgehaald van een beveiligde webapplicatie. De datum waarop dit in zal gaan, mogelijk vanaf week 43, wordt nog nader bekend gemaakt.
3. Voor de hofressorten Leeuwarden en 's Hertogenbosch blijft gelden dat de politie rechtstreeks aan de advocaat meldt. Wel gelden voor advocaten in deze ressorten dezelfde bereikbaarheids- en beschikbaarheidstijden als hieronder zijn aangegeven.
4. Een piketdienst duurt 24 uur: van 20.00 uur 's avonds vóór de dag waarop u bent ingeroosterd tot 20.00 uur van de ingeroosterde dag. Dienstdoende piketadvocaten moeten tussen 08.00 en 20.00 uur voortdurend bereikbaar zijn om meldingen te ontvangen.
5. Meldingen vanuit de politie na 20.00 uur worden door de piketcentrale de volgende morgen direct uitgemeld aan de dienstdoende advocaat. Het kan echter zijn dat u in een sporadisch geval (levensdelicten, gijzelingen en ontvoeringen) vóór 08.00 uur mobiel wordt gebeld om tijdens nachtelijke uren rechtsbijstand te verlenen.
6. De piketadvocaat behoort de verdachte te bezoeken binnen vier uur na het tijdstip waarop de politie de melding uit heeft laten gaan. De termijn van vier uur begint te lopen op het moment van de verzending van de melding door de politie aan de piketcentrale, of, na 20.00 uur als op dat moment de piketcentrale gesloten is, vanaf 08.00 uur, het openingstijdstip van de piketcentrale.
7. In de regel zal een politiebureau, behalve in de uitzonderingsgevallen zoals bedoeld onder 5, na 21.00 uur 's avonds niet toegankelijk zal zijn. Bespreekt u zonodig met de politie dat u de verdachte de volgende morgen wilt spreken.
8. De piketcentrale doet slechts één maal de melding aan de dienstdoende piketadvocaat. Deze moet dan naar de piketcentrale binnen een uur¹ op de melding reageren. Van de piketadvocaat wordt immers verwacht dat hij op de piketdag volledig beschikbaar en bereikbaar is.
9. Indien blijkt dat de piketadvocaat niet bereikbaar is en niet reageert dan vervalt voor hem de piketmelding en dan gaat de melding over naar de reserve, 2e op de lijst en zo verder.
10. Er wordt door de piketcentrale een aantekening gemaakt van niet bereikbaarheid van de advocaat en deze informatie wordt aan de Raad voor Rechtsbijstand doorgegeven. De Raad onderzoekt de non-respons en vraagt de advocaat om een reactie. De Raad kan als daar een aanleiding voor is tot actie overgaan, dat wil zeggen waarschuwing en bij onverhoopte herhaling tijdelijke uitschrijving en uiteindelijk schrapping van de piketlijst.
11. Indien de verdachte vraagt om een voorkeursadvocaat dan benadert de piketcentrale telefonisch één maal de voorkeursadvocaat, namelijk degene die is aangegeven in het meldbericht vanuit de politie. Is deze niet bereikbaar dan wordt vanwege de noodzakelijke snelheid de dienstdoende piketadvocaat benaderd. Op de melding aan de piketadvocaat wordt de naam van de voorkeursadvocaat vermeld. Ook de voorkeursadvocaat krijgt bericht. De piketcentrale houdt bij het uitmelden geen rekening met meldingen van advocaten, die de piketcentrale zelf benaderen en aangeven dat zij als voorkeursadvocaat willen optreden.
12. Elke advocaat kan optreden als voorkeursadvocaat, ook als deze buiten arrondissement/ressort kantoor houdt. Zoals tot nu toe praktisch is, ontvangen alleen bij de Raad ingeschreven piketadvocaten echter de piketvergoeding.

¹ Deze responstijd wordt 30 minuten zodra de meldingen per sms en e-mail doorgegeven worden en de melding op de server van de piketcentrale gelezen kan worden.

13. Indien de piketadvocaat teveel meldingen krijgt dan kan hij zelf een vervanger benaderen. Hij blijft wel verantwoordelijk dat het piket daadwerkelijk plaatsvindt. De vervanger moet om voor vergoeding in aanmerking te komen wel op piketlijst staan.
14. De vergoeding voor werkzaamheden van piketadvocaten, die een verdachte naar aanleiding van een verzoek om piketbijstand vanuit de politie bezoeken, bedraagt forfaitair één maal 1 ½ punt en geldt voor alle rechtsbijstand tot aan het moment van behandeling van een eventuele vordering tot bewaring. De "gewone" piketvergoeding derhalve. Deze vergoeding wordt echter ook betaald indien de piketadvocaat naar aanleiding van een piketmelding een verdachte heeft bezocht die uiteindelijk niet in verzekering wordt gesteld.

In het standpunt van het Wetenschappelijk Bureau van het Openbaar Ministerie worden strafbare feiten onderverdeeld in de categorieën A, B en C. Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar de bijlage bij deze brief.

De feiten in de A en B categorie betreffen strafbare feiten waarvoor inverzekeringstelling mogelijk is. Deze zaken vallen binnen het bereik van de piketregeling.

In de C-categorie is *geen inverzekeringstelling* mogelijk. Uitgangspunt is dat in de C-categorie geen gesubsidieerde rechtsbijstand wordt verleend. De verdachte in deze categorie die een advocaat wil consulteren, moet dat zelf regelen en betalen.

Aanvullende regels voor minderjarige verdachten

Het hiervoor vermelde ten aanzien van piketbijstand geldt voor alle verdachten, ongeacht of ze meerderjarig of minderjarig zijn. In aanvulling daarop geldt specifiek voor minderjarige verdachten nog het volgende: de minderjarige verdachte kan te kennen geven dat hij wil dat een advocaat het politieverhoor van de minderjarige bijwoont. Dat recht heeft de verdachte ongeacht de ernst van de zaak; ook bij feiten waarvoor geen inverzekeringstelling mogelijk is. Indien in een zaak uit de A- of B-categorie de advocaat een of meer verhoren bijwoont, is er een extra forfaitaire opslag van in totaal 1 punt, bovenop de gewone piketvergoeding van 1 ½ punt. In zaken die een voltooid levensdelict betreffen, bedraagt deze extra forfaitaire opslag in totaal 4 punten. Omdat voor minderjarigen andere vergoedingsregels gelden, is voor het declareren van piketverrichtingen voor minderjarigen een apart formulier vastgesteld. Dit formulier moet worden gedownload via www.rvr.org (Kies "Ik ben advocaat of mediator", klik vervolgens in de linkerkolom op "download formulieren", en kies daarna het formulier in de lijst onder het kopje onder "vergoedingen").

C- Categorie minderjarigen: indien de advocaat na een melding vanuit de politie een of meer verhoren bijwoont in een zaak van een minderjarige in de C-categorie, dan bedraagt de piketvergoeding daarvoor forfaitair 1 punt. De advocaat moet in deze C zaken binnen een uur na het tijdstip waarop de politie de melding uit heeft laten gaan op het politiebureau aanwezig zijn. Omdat de minderjarige verdachte niet in verzekering wordt gesteld bestaat er geen recht op de piketvergoeding van 1 ½ punt.

Informatie voor advocaten in de Ressorten 's-Hertogenbosch en Leeuwarden

In de ressorten 's-Hertogenbosch en Leeuwarden wordt zoals gezegd niet gewerkt met een piketcentrale. Wel gelden voor advocaten dezelfde bereikbaarheids- en beschikbaarheidstijden als hiervoor zijn aangegeven. Omdat in de ressorten 's-Hertogenbosch en Leeuwarden de bereikbaarheid van de piketadvocaat per fax af en toe tekort schiet, zal in die ressorten de piketadvocaat ook via zijn mobiel direct bereikbaar moeten zijn indien hij dienst heeft als piketadvocaat. De datum waarop deze werkwijze in zal gaan, wordt nog nader bekend gemaakt. De politiediensten en het OM zullen hiervan op de hoogte gesteld worden.

De Dekens en contactpersonen van de lokale Orden van Advocaten in de ressorten 's-Hertogenbosch en Leeuwarden zijn inmiddels op de hoogte gesteld van deze aanpassingen.

Wij vragen uw medewerking

Inspelen op veranderingen vraagt de medewerking, maar ook begrip van alle betrokkenen. Mogen de Nederlandse Orde van Advocaten en de Raad voor Rechtsbijstand op uw medewerking rekenen? *Wij zijn u daar uiteraard erkentelijk voor!*

Mocht de gevraagde medewerking bij u op problemen stuiten, overweegt u dan of het niet beter is om u als piketdeelnemer terug te trekken. Als u deel blijft nemen, gaan wij uit van uw bereidheid zich te conformeren aan de wijzigingen die in deze brief zijn vermeld.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u daarvoor het emailadres info@rvr.org gebruiken.

Bijlage:

Categorie A

De verdachte kan geen afstand doen van het recht om een advocaat in persoon te raadplegen voorafgaand aan het eerste verhoor. De piketregeling is van toepassing.

Als categorie A-zaken worden aangemerkt:

1. TGO's en TGO-waardige zaken die geen TGO-zaken worden door ondubbelzinnig daderschap.
2. Zaken waarin aan de aanhouding projectmatig opsporingsonderzoek naar zware criminaliteit is voorafgegaan.
3. Zaken met verdachten tussen de 12 en de 18 en verdachten die naar het oordeel van de opsporingsambtenaar zijn aan te merken als een persoon met een kennelijk verstandelijke beperking of cognitieve functiestoornis. Beide subcategorieën vallen echter alleen in de A-categorie als deze betrekking hebben op misdrijven die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van (Militair) Strafrecht, als:
 - er een overleden slachtoffer is;
 - de strafbedreiging 12 jaar of meer bedraagt;
 - de strafbedreiging minder dan 12 jaar bedraagt en er sprake is van evident zwaar lichamelijk letsel;
 - het gaat om een zedendelict met een strafbedreiging van 8 jaar of meer of om seksueel misbruik in een afhankelijkheidsrelatie.
4. Andere gevoelige zaken. Er is in elk geval sprake van een gevoelige zaak indien het optreden van de politie en het OM in een concreet geval maatschappelijk dan wel politiek grote belangstelling ondervindt of kan ondervinden. Te denken valt hierbij aan zware zedendelicten, zinloos geweld, ernstige medische fouten, terrorisme of zaken waarin de verdachte, het slachtoffer/de aangever of een andere betrokkene landelijk of lokaal grote bekendheid geniet vanwege zijn of haar positie of functie.

Categorie B

Categorie B wordt gevormd door alle zaken waarin inverzekeringstelling mogelijk is en die niet vallen onder categorie A. De piketregeling is van toepassing, tenzij de verdachte afstand doet van het recht om een advocaat te raadplegen voorafgaand aan het eerste verhoor. Dit dient te worden gerelateerd in een proces-verbaal.

Categorie C

Alle zaken waarin geen inverzekeringstelling mogelijk is. De piketregeling is niet van toepassing. Indien de advocaat na een melding vanuit de politie een of meer verhoren bijwoont in een zaak van een minderjarige in de C-categorie, dan bedraagt de vergoeding daarvoor forfaitair 1 punt.